

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune :
Pre trei lune . . . 30. v. r.
Pre siese lune . . . 60. „ „ „
Pre anulu introgu . . . 120. „ „ „
Pentru Roman'a :
pre an. introgu 40 Lei n. . 16 fl. v. r.
„ 6 lune . . . 20 „ „ „ = 8 „ „ „
„ 3 — . . . 10 „ „ „ = 4 „ „ „
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brate pentru fiesce care publica-
tiune separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costă 10 cr.

Pest'a, 20 oct. 1869.

On. Redactiuni a „Federatiunii.”

Pentru Romanii posesionati d'in comun'a romana
Totalu, mi-leu libertate a tramite cu acést'a ca ajutorare
de la mine die e e floreni.

Onorat'a Redactiune e rogata a espedu' amintitii
bani susu numitei comune.

Demitriu Bozganu,
c. r. capelanu militariu pentru cer-
cula de Bud'a.

Bucuresci, Oct. 1869.

Domnule Redactoru ! In corespundint'a d'in
nrulu 68 alu pretiuitulu diurnalu, ce diregeti,
m'am straduitu a areta iubitei mele natiuni, poli-
tica smintita, ce au urmaritu Beust-A-
ndras'i cu infintiarea dualismului, si de la infintiarea
lui pana in tempulu de facia. Permittedi-
mi se revinu la objectu.

Secolulu alu XIX. este secolu
lunationalitatiloru: ele, inspi-
rate delumina tempului, si-au
inceputu concertulu: a vrè a-lu
impedeca, insemezaate espune
unui torinte chiaru cu risculu
esistintiei proprie.

Istori'a ne arcta destulu de chiaru, ca pote-
rea absoluta a fostu sgduita d'in temelie la cea
mai mica miscare a poporulu, chiaru si in secolii
intunerecului, ne arcta destulu de chiaru, ca sis-
temele feudali-egemonice n'au produsu decâtu
restornari de tronu, resbele civile si chiaru nimi-
cirea de state: asta-di poterea absoluta, egemonia
arbitraria spriginite de forti'a bruta, potu despoia
de libertate tiere si natiuni, le potu chiaru arunca
in jugulu sclaviei; dar' acestu jugu, fire-aru si de
fieru, se va frange cu mai mare usiuretate, decâtu
in tempii trecuti, ca-ce sentiulu, pudorea natio-
nale si devotamentulu nationalu au ajunsu la ace-
lu gradu de desvoltare, in catu natiunile, in con-
sciintia loru de dreptu, cu care suntu dotate de
Dietate si natura, nu numai ca si voru pretinde
suveranitatea, dar' voru trage la drepta raspundere
pre cei, cari au abusatu de suveranitatea loru.

Asta-di unu statu, unu natiune
nu mai potea afla marire, taria si
unu venitoru securu, decâtu con-
solidandu-se pre principulu de
natiunalitate si egalitate.

Natiunea magiara s'a luptatu cu taria de
fieru pentru independintia si pentru libertatea sa;
ea nu a incetatu a areta Europei cu fala stindar-
dulu, sub carele se lupta; — si ea potea face
acést'a, ca-ce era stindardulu independintiei natio-
nale si alu libertatii. Prin acestu stindardu noi amu
castigatu simpatielu si spriginulu Europei.

Dualismulu — fetulu lui Beust-Deacu-
Andras'i — n'a potutu fi primitu cu placere
de nici unu magiaru binesentitoriu: ca-ce elu nu
este altu ce, decâtu conjuratiunea du-
oru elemente contra celoru alate
natiuni.

Pentru unu regimenu momentanu pre bunu
— precumu este bunu veninulu la beutu, dar'
carele nu produce, decâtu morte securu — in care
inse nici unu barbatu de statu, cu mintea sane-
tosa, nu au potutu vedè unu sistemu acomodat
secolulu in care traimu, unu sistemu prin carele
Austria si gintile ei eterogene, precum si gintea
magiara, s'aru potè regenera si consolida pentru
unu venitoru mai fericitu. Au, absolutismulu Austro-
magiaru potè se fia mai bunu, decâtu absolutis-
mulu fostu Austriacu, singuru d'in punctulu de
vedere, ca se numesce si magiaru?!... A!
elu este mai infricosiatu, si urmarielu lui voru fi
triste, de diece oi mai triste pentru noi!

Europa incepe a se destepta d'in somnulu
melancolicu, in carele jacea amortita; — dorere
inse, ca desteptandu-se, ea nu va vedè pre natiu-
nea magiara intre natiunile, cari lupta pentru
libertate; ea, in prim'a ei privire, va trebui se

esclame, cu dispretiu: „Vocea ta de libertate si
egalitate au fostu mintiuna, — gur'a ta a profa-
natu pe aceste fiice ale divinitatii.”

In daru ne vomu stradu a ascunde adeve-
rulu; ca ci, dice una legenda, „sorele lu aduce la
lumina.” Afara dar' cu tota sinceritatea, se ne
cunoscemu ranele si erorile, ca se ni le potemu
vindeca inainte d'a nabusi sangele d'in totu cor-
pulu, si a fi pred'a crucei mortii; afara, ca-ci inca
o ora si bate 12!

Dualismulu, nu a tintitu elu ore la
asuprirea tuturoru natiuniloru ne-nemtiomagiare?
Dualismulu, nu este elu ore unu monstru cu 2
capete, unu monstru carele rode mai infricosiatu
la vietia celoru-alte natiuni, decâtu consuma vietia
nostra nationale monstrulu de la 49—61?!
Natiunile nemagiare, nu suntu ele ore amenintate
cu totala desnationalizare? Vocea natiuniloru, nu
este ea ore nabusita de satrapii guvernului?
Asta-di loru nu li este permisu nici baremu a
plange, a se tangui, a-si esprime p in lacrimi su-
ferintiele loru! — Transilvaniei s'a rapitu auto-
nomia, contra dreptulu naturalu, contra drep-
tulni ei secularu, si contra vointiei majoritati a
fiiloru sei! Romaniloru nu li s'a permisu nici
baremu a discutà despre sortea loru, vrendu a se
consolida intr'o conferintia natiunale, a-si formula
pretensiunile loru nationali. Educatiunea nationala
se strafirma in tote dilele in educatiune — des-
nationalizatoria. Bietele natiuni, cari abie mai potu
plati, cu sudorea loru de tote dilele, dările cum-
plite, ce li-se impun pre tote dilele, vedu scriin-
du-li-se de catra guvernulu feudal, chiaru cu
sangele loru propriu sortea ce le astepta: mor-
tea nationale, — desnationali-
sarea.”

Este necesariu ca se mai amintescu d'intre
productele „fetulu dualisticu?” — CREDU CA
NU; pentru ca, cei scurti la vedere, sciù ca si
aceste pucine, le primescu cu aplause frenetice,
dicundu: „ca asta au vrutu, si nemicu mai mul-
tu.” — Ce frupte dulci — la gustare; dar'
veninose, periculose!!

Aceste-a sunt productele dualismului si ale
genitoriloru lui in laintrulu. Se vedemu, ce ni-au
castigatu ei in afara. Genitorii dualismului cu
mameluca loru d'in camera au promis in con-
tinuu poporulu usiurarea sarcineloru, devenite
deja sub „monstrulu cu unu capu” nesuportabile;
dorere inse, nici guvernulu nici camera nu s'au mai
ganditu la poporu, ci au urcatu dările, au ingro-
siatu birurile. Firesee unu monstru cu doue ca-
pete si trebuie se consume mai multu de catu celu
cu unu capu; ca-ce servitorii sunt mai multi, —
si monstrulu trebuie apoi aperatu de inimi, atatu
in laintru catu si in afara, si totu de-o-data i
trebuie castigatu unu nume bunu! Eta dar' fon-
durile secrete prin Francia, Germania, — eta si
Cvreei d'in Romania! O, tiera nefericita! o sistemu dra-
conice! O, voi barbati egoistici si fara anima!...
Cum se consume sudorea tieranului, cum poterile
morali si materiali a le unci tiere si a le neferi-
citeloru natiuni! Spaneti, ce isbandi ati facutu
in strainetate?!... Jurnalele franceso-germane
v'au laudatu, pana v'au fostu punga gras a!
Cvreei d'in Romania au tipatu, — tipatu,
pana au atrasu a asupri loru ur'a tieriei, carea
i-a nutritu la peptulu seu; inse candu tipau mai
grosnicu, vocea unui barbatu i-a implutu de frica
si cutremuru: au amutitu cu totii!

Unde sunt triumfurile esterne, unde sunt cele
interne?! Au nu vedeti pre caruntulu taica alu
faimosulu fetu asteptandu ora ultima cu bibli'a
rosia in mana, nu-lu auditi radicanu rugatiunile
sale catra eerieri?! — Aici mi-vine aminte unu
slabanogu, care in slabitiunea sa vrendu a insufla
respectu si temere celoru circumstanti, esclama
continuu: „vedu acelu gigantu, vedu acelu gigantu
este frate-meu!” Esclama, Dnule Beust, ca Fran-
cia e amica Dtale; noi nu o credemu, dar' nu
credemu, ca este nici barem a nostra, pana candu
ne vomu presenta ei in sdrentiele dualismului.

Acum, Dnule Redactoru, permite-mi, se ve
amintescu in cate va renduri situatiunea presinta a Ro-
maniei. Ca unulu, care iubescu d'in adenculu animei
libertatea si progresulu tuturoru natiuniloru, cu
placere ve impartiesecu, ca Romania inaintea
cu pasi gigantici catra limanulu fericirii ei. Co-
galniceanu si Brateanu sunt doi lu-
ceferi ai Romaniloru, cari in curendu voru castiga
triumfulu natiunii loru. Drumurile pre cari ambla
acesti doi diplomati renumiti, se deosebescu in
adeveru, dar' nici decâtu scopurile loru. Co-
galniceanu a castigatu multi lauri in co-
ron'a Romanismului si in tempulu d'in urma multe
triumfuri in politica interna si externa. Ve potu
inca spune, ca Brateanu cu totu partidulu „Rosiu”
nu sunt carnivori, ci cei mai liberali omeni,
Aici se vorbesce multu, ca acesti doi corifei —
findu vointia natiunii intrege — nu voru refusa
a-si tinda man'a fratiésca!*)

D—os Sándor.

Traimu seu ba?

Acesta intrebare fatale se infige adi, cu una fortia
irresistibile, in consciintia fia-carui Romanu desceptu si
gialusu de venitorulu natiunii sale. Traimu seu ba? Ca-
ce nu mai vedemu semne de vietia.

Servitutea seculara, cu tote crudimile sale ucidioto-
ric de natiuni, au fostu destulu de inpotinte pentru ca,
invinsa prin fortiele poporulu romanu, se cadia umilita de
pre umerii valorosi ai acelu nobilu poporu. Uitati de lu-
me, isolati in mediu-loculu atatoru elemente destructorie,
conjurate contra esistintiei nostre, — legati de glie, supti
si rosi pana la osu de lipitori pagane, redusi in fine la
ultimulu fusculu alu scarei subsistintiei omenesce, noi ni-
amu reculesu ultimele schintee ale spiretulu vivificatoriu,
si amu doveditu, ca suntemu si voim u se
fimu.

Suntemu seu ba? Dupa 20—30 de ani de resuflare
nationale, candu lumea ne au recunoscutu, si ventulu
libertatii natiunale bate in favora nostra, derimandu ne-
dreptatea si barbaria trecutulu, si despoterindu tendin-
tielu inimiciloru libertatii egali, se mai stamu asta-di cu
manile incruciate, muti si nesentitori la tote atentatele
ce ni se facu? Amu fi lasi, de-cum va amu concede, ca
dualismulu austro-magiaru seu federalismulu nemtiomagiaru
se ne sterga d'in cartea vietiei, fara ca se implemu lumea de tipetele si protestele nostre,
singurele arme cari ni-au mai ramas la despusetiune.

Arbitriulu dualistiloru au cassatu tote conditiunile
de esistintia pentru natiunea romana, usurpa cele mai na-
turali drepturi santiunate de vocea poporulu romanu si
de man'a Majestatii Sale Imperatulu nostru, pentru carele
natiunea romana si-au versatu in 1848 sangele seu, si-au
sacrificatu averea sa. Autonomia Transilvaniei inca s'au
nimicitu cu una trasura de condeiu, spre batu-jocur'a to-
turatoru raporteloru internatiunali, si totu si acea tiera ne-
fericita — dupa insa-si marturisirea favoritorulu dualis-
mulu — geme sub celu mai nenmanu regimulu exceptiuna-
lu diresu de man'a libera a ministerulu magiaru.

Ne au despoiatu de tote titelle esistintiei politice, si
acumu vinu a ni scote de sub pitore pamentulu aperatu si
udatu de atate ori cu sange romanescu, ni instraineza ul-
timele sferimature ale fructeloru sudorei nostre, ultim'a
bucata de pane, ca se perimu de fome, fara se avemu una
palma de locu pentru a ni ascunde osemintele. E bine,
noi se induramu, asta-di, in tacere, esecutarea sentintiei
decretate prin diet'a d'in Pest'a: moartea morale a natiunii
romane? Aruncati in braciule desperatiunii, noi se simu
muti, candu altii aru cutriera lumea cu vaietele loru, in-
cordandu-si ultim'a franghia a resistintiei indreptate?
Limb'a ominesca n'aru ave cuvinte pentru escusarea unei
asemene nimernicie.

*) Noi amu doritu si dorimu totu-de-un'a. Dèe Ddieu
ca se se intemple catu mai curendu. Red.

Cine-va mi-aru potè aruncà : cum de nu mi este grétiã a imblãti pãiele treerate de atãte ori pre ari'a publicitãtii romane? Dar'eu lãsiu intrebã pre acelu cine-va: dèca una nedreptate sèu una crima se repetiescã si plane se potenciãza, ore celu nedreptãtãtu si atacatu in interesele ori esistintã sa, n'aru descoperi elu in aintea justitiei eterne acca crima si nedreptate, n'aru denanciã-o si n'aru rechiamã ore elu in contr'a ei de atãte ori, de cãte ori i se face, de cãte ori lu ataca? Si dèca nedreptãtãrea este continua, nu ni este permisã sè o ascundemu nece pre o clipita, cã-ce in casulu acestu-a amu indreptãti acea nedreptãtãre.

E bine, digrossiunea acèst'a, sperãmu, ni dã cuventu, ca sè repetimã cèa ce s'a spusu de nenumerate ori, cã natiunea romana in Ungari'a, dar' mai alesu in Transilvani'a este reduza la una situatiune, in carea paciintãa omenesca si-perde cumpen'a. Si dèca asupritorii nostri, lipsiti de ori ce sentiu umanu, ignorèza acèsta trista impregiurare, dèca ei si-continua perfid'a loru opera, ni este ore permisã noue a nu preveni si delaturã, de se potu, eventualitãtãile necesitãtii extreme?

Sè nu dormimã, dara sè nu tacemu, ci sè ne luptãm cu armele ce le mai avemu pana la una dã. — Avemu in aintea nostra esemple, cari ne potu imbarbetã si sprigini in lupt'a nostra, Boemii, Slovenii, Polonii d'in colo de Lait'a dupa una lupta cõtinuã, energiosa si plina de demnitate, sunt aproape de scopu. Sè facemu si noi cum au facutu si facu ei. Dreptulu si dreptatea este cu noi, si victori'a va fi a celor audaci.

Deci, dèca traimu, sè aretãm lumii si contrariloru nostri, cã suntemu vii. Si acèst'a se pote face numai intr'unu congressu compus d'in reprezentantii natiunei romane, pre bas'a sufragiului universalu. Numai natiunea romana sente suferintiele sale, numai ea prin ea si-le pote vindecã.

Pronunciamentulu de la Blasiu a fostu inordinatu, comitetulu nationalu, alesu de adunarea de la Mercurea, s'a imprasciatu prin ucazu ministerialu, — e bine, ce mai vrei, omule? Ceri congressu romanescu? Te voru menã la Bucuresci sèu in fundulu unui carceru. Astu-felu mi se pòte reflectã d'in partea unoru pusilanimi. Asiè e, dèca asi fi singuru, carele ceru remediũ pentru vindecarea raneloru natiunei mele, se pote cã m'aru indrumã la Bucuresci sèu aiurea; dar' pretendintele este intrega natiunea romana, ma chiaru si interesulu bine inticlesu alu sojului magiaru.

De altmìntre-a, dualistii nostri, purure-a incriminatori, nu voru lipsi neci una data de a ni imputã de crime chiaru si incercãrile cele mai juste pentru restituirea natiunei romane in drepturilo sale. „Voiti sè scribati intregitateã coronei st. Stefanu!“ voru strigã ei. Dar' adevèrulu este, cã numai prin indreptãtãrea egale a natiunei romane se pote sustienè legatur'a naturale inãre Ungari'a si Transilvani'a, inãre Romani si Magiari. B.

FOSSORIA

Societatea Academica Romana.

Siedintã publica d'n 14, sept. 1869.

Presiedintele I. Heliade Radulescu, deschide siedintãa.

D. A. Treb. Laurianu, in calitate de secretariu generalu citecse urmatoriulu raportu despre lucrãrile societãtii in sesiunea anului curentu.

Domniloru membri ai societãtii academice!

Permiteti mi a recapitulã in pucine vorbe lucrãrile escutate in cursulu acestei sesiuni, si mesurile luate pentru viitori'a realizare a lucrãrilor proiectate. Dupa dispositiunile luate in anulu espiratu s'a datu la tipariu gramatic'a limbii romane, lucrata de d. canonicu Timoteu Cipariu, partea analitica, d'in carea a esitu pana acum mai bine de diumetate. In sesiunea acèst'a s'a pusu la concursu partea sintactica a gramaticiei.

S'a elaboratu o programa indicatoria de lineamentele generali ale acestei lucrãri, carea va aparè in curentu. Pentru lucrarea dictionariului limbii romane, sarcin'a principala a societãtii, s'a compus unu regulamentu, si s'au luate mesurile, precum credemu, cele mai eficaci intru realizarea acestei opere multu acceptate.

Totu de-odata s'a ingrigitu de stringerea materialulu la glosariulu limbii populare d'in diversele provincie, precum si de culegerea de vocabulare d'in variele ramure ale cunoascintei omenesce.

Atributiunile delegatiunii s'au precisatu prin unu

In caus'a victimeloru lui Aporu

primimã d'in Turd'a cu datã 18 octovre a. c. de la intrepidulu si neostenitulu aperatoriu alu poporulu Dr. Ionu Ratiu, urmatoriile sãre:

Frate Sandule,

„Tofalenii sunt inca totu in drumu!!! „se dice cã vod'a nostru (boeriulu Peci. Red.) ar fi dechiaratu cã elu nu pote ajutã nemica, poterea adeca e la ministru.

„Sè fie vèra, sè nu fie 300, d'i trei sute de suflete, ar' fi mai usioru, dar' asiè e greu. Bine, ore deregatori'a politica, ore politia statulu sè face d'in umeri (cam asiè, daca cum va nu voru fi plangundu inca si lacime de — crocodilu, Red.) si sè nu alerge intru ajutoriu la unu satu intregu? (ai vediutu cã de 16 dõle ministru de justitia, fiiulu poporulu, d'impreuna cu nobilii sèi colegi ciulescu d'in urechie, pre cum dice Oratiu intr'un'a d'in satirele sale. Red.)

„Cu post'a de mãne mai pre largu.

„In scartu ti-voiu tramite si donatiunea Tofaleniloru. E fapta, cã Tofalenii sunt asediati in acelu satu de doue sute siese-dieci si trei de anni. Asiè dara de 263 de anni iobagescu, si asta-di sè fie aruncati in drumu?!“

Cutediu a dice cã in Transilvani'a nicaierea n'a fostu iobagia mai mare decãtu in Tofalu. (Cine s'ar' potè indoi unu minutu vediendu pre „nobilulu“ Apor? Red.) Sè cercetedie innakulu (!) liberakulu (!) si constitutiunalulu (!!) guvernulu si se va convinge.

Alu tãu, etc.

Dr. Ionu Ratiu.

D'in aceste-a se vede cã nefericitii Tofaleni de 16 dõle stau in drumu si ministeriulu tace. Voda Peci au dechiaratu, cã nu pote ajutã. Da, vedi bine, ast'a am sciuturo si o scimu fãra sè ni o spuna. Dsa ar' potè sè ajute numai pre baronulu Aporu. — Mai de parte, se vede rezultatulu celu tristu de „mana libera“ a ministruulu ungurescu si starea justitiei hotentotice in Transilvani'a. De va continuã totu asiè, „man'a cea libera“, apoi blaste-mulu lui Ddieu si despretiulu umanitãtii insultate se va ingreniã asupr'a ei. Dar' intrebãmu noi pre guvernulu, carele totu striga mereu prin foile sale cele platite — cari asta di nu gasescu macaru unu singuru cuventu de reprobare! — cã Romanii d'in Romani'a libera formentedia agitatiunile inãre Romanii d'in Ostiunguri'a, sè ni spuna mai este vre-o trebuintã si de alta agitatiune decãtu ceea ce facu organele guvernulu (a la Aporu) de candu cu „man'a libera“ (rusinea constitutiunalismulu ostiunguru!) si inca de la 1867 incoce? Postimã pre guvernusè ni arete macaru una singura doveda de agitatiune provenita d'in Romani'a libera, noi inse i vomu aretã una lista intrega de agitatiuni provenite de la guvernulu, de la organele sale, de la dieta (prin fortiarea „fusumii“ in locu de „unione“ a Transilvaniei cu Ungari'a), de la aristocatiile ostrunguri si de la toti cei tari, cari dupa datin'a vechia sunt volnici a calcã legile umanitãtii nepuniti. Intrebãmu in fine

regulamentulu specialu. Cestiunea ortografiei s'a desbatutu seriosu in unu mare numeru de siedintie, si ne potemu feliçitã, cã prin lamurirea ideelor, amu ajunsu la unu resultatulu multumitoriu, asiè in cãtu fãra a prejudecã viitori'a desvoltare a limbii, are sè se tiena etimologia cuvinteloru, si print'inã sè se conserve legatur'a de familia cu limb'a latina si cu limbele sorori, cari stau in fruntea civilizatiunii moderne, si sè nu patimèsca nici fonetic'a limbii nostre, unde pronunçia este secura.

Dupa trecerea d'in viètiã a ilustrulu nostru literatu Constantinu Negrutiu, mai devenindu vacante si alte locuri in academiã, aceste-a s'au suplinut prin alegerile in persoanele dloru Mihãile Cogalniceanu, Al. Papiu Ilarianu si George Sionu. Receptiunea solemnã a dlui Papiu s'a destinatu a se face in cursulu acestei sesiuni; era a celor alti doi membri, d'in caus'a multoru si seriose lucrãri, cari trebuia desbatute si terminate in acestu anu, s'a amenatu pana la sesiunea viitoria.

D. Papiu s'a insarcinatu cu unu discursu asupr'a multu meritatululu nostru istoricu George Sincaiu, asupr'a lucrãrilor si ideelor lui, precum si asupr'a influentiei exercitate de densulu. D. George Baritiu va respunde in numele societãtii.

Sperãmu, cã publiculu romanu, care cunoce bine greutãtãile cu cari avemu a ne luptã, in tote privintiele, mai alesu inse in privintia literaria si scientifica, va fi indulgentu in judocarea sa, si va mesurã lucrãrile nostre dupa justulu reportu inãre mediile ce posedemu, si inãre dificultãtãile, cari avemu sè invingemu.

cum am mai potè vorbi de frãtietate candu in fapta prinãra tradiçionalã se atãtu nãã cea mai neimpacata de rasã. Au nu vede guvernulu cã tote aceste se facu pre contulu natiunitãtii magiare, carea in tote este innocente. Vi-deant Consules!

Catone Censoriulu

Desposessiunatii d'in Tofalu si legile patriei.

D'in intemplamentulu celu tristu si rusnatoriu pentru guvernulu si justitiã patriei, tote foiele incepura a versã flacare de focu asupr'a unui bietu de omu, de-si baronu, asupr'a domnulu pamentescu Carolu de Apor, pentru cã elu, radiematu pre legile, pre justitiã si administratiunea patriei, si-a esoperatu si efectuitu dreptulu pre basea acelor-a; cu sustienu, cã baronulu Apor n'a meritatu espectoratiunile ce i se fecera, cã-ce elu n'a facutu nemicu, ci lego a facutu totu, nece lege, carea a indreptãtãtu procederea lui.

Deci, domniloru, puneti-vi totu saponulu pre legile acele si pre institutiunile, cari mai sustau si in seclulu XIX-le-a la acea natiune politica, carea se predica pre sine de avantgardã a culturai orientali.

Pana la 1865 vatavii natiunei politice ni diceãu: „Nu potemu face nemicu pentru voi, cã-ce constitutiunea nostra este suprimata, si pana ce va remanè asiè, manile ni sunt legate.“ In 1865 natiunea politica ajunse la dominatiune, recuperã guvernulu, si corpulu ei legislativu si-incepũ functiunea; la prima-vèra venitoria voru fi 5 anni de candu guvernulu face la proiecte de legi, si legislatiunea tiei desbate asupr'a acelor-a; si ce pote fi mai santu in aintea unlu guvernulu si in aintea unei legislatiuni, de cãtu interesele vitali ale poporulu, carele constituiescã patri'a?

Despre guvernulu si diet'a tiei trebuie sè presupunemu, cã cunoce tote ranele patriei, cã au potutu prevedè, facia cu legile sustante, intemplamintele ca celu d'in Tofalu; au potutu si pote prevedè, cã nu numai 300 suflete, ci mii de familie voru deveni la zaroni, pre bas'a legiloru patriei, acelei patrie, carea se sustiene cu sudorea, cu denariulu si sangelu acelu poporu

Si totu-si acelu guvernulu n'au facutu proiecte de legi, membrii legislatiunii n'au facutu motiuni, prin cari sè se previna abuseriloru rusnatorie de umanitate, precum este cellu d'in Tofalu, carele pune pèta nègra, in aintea Europei civilizate, pre fruntea unei tiei, carea nu se afla nece in teritoriulu turcului, nece in alu muscanulu, de cari stapanii dilei si-batu jocu la tota ocasiunea, si mai alesu candu este vorb'a de cochetarea Romanulu cu estu d'in urma.

Guvernulu absolutistiu nemtiescu, ce dominã de la 1849/50 pana la 1860 si respective 1865, au avutu, ce e dreptu, potestatea de a abrogã acele legi, precum au stersu respective suspendatu legile pu-

D. A. Papiu Ilarianu, suindu-se la tribuna pronunçia urmatoriulu discursu:

I.

„Domnii mei!

„Mai inãntè de a vorbi de George Sincaiu, de viètiã, operele si ideele lui, dati-mi vorba a dice pucine cuvinte despre èpoc'a in care traie elu.

„In cei d'in urma ani ai secululu trecutulu se implinescè evolutiunea cea mai insemnatã in istoria omenimei. Institutiunile invecchite ale trecutulu se restorna, si o noua viètiã se inaugureza: se proclama drepturile omulu si ale cetatianulu.

„Asta opera marètiã erã rezervata, ca totu ce e mare, gintei latine, pentrucã ei Jupiter a destinatu imperiulu lumii: imperium sine fine.

„Pre candu pamentulu se cutremurã sub pasii gigantici ai latiniloru dela apusu, ce faceã, sè vedemu, coloni'a romana asediata de Traianu in Dacia spre a reprezentã si defende civilizatiunea latina in Oriente?

„In Dacia superiora erã ingenunchiata si strivita sub goti si huni; in cea inferiora, umilita si desonorata sub turci si greci. D'incoce si d'incolo de Carpati, clas'a inteligente parasise de multu usulu limbii Romei. Poporulu mai cã perdisè consciintã de sine.

„Inse germenule vieticii nu erã atinsu.

„Poporele presimtu instinctivu cutremurulu revolutiuniloru mari ce le ascèpta. Aceste si au precursoriiloru.

„D'in culmea ce desparte seclulu 19 de alu 18 leã, vedemu ivindu-se, in tote pãrtile Daciei, unu numeru de barbati, cari, atinsi de suflarea èpociei, striga cu unu versu potinte: Descèptati-ve Romani de la resaritu, fii ai Romei, frãti ai latiniloru dela apusu!

blice ale patriei; deca n'au facutu inse acést'a, a fostu si este ore consecintia, ca guvernulu si legislatiunea presinte se nu se nisuesca a le sterge, a le modificà? Nu, domniloru, guvernulu si legislatiunea de asta-di — precum aréta semnele — nu sunt mai bune senturi pentru poporulu patriei, decatu a fostu celu strainu nemtescu!

Tienuta acestui guvernulu porta dara in lini'a prima, vin'a tiraniei de la Tofalu, si in a dou'a, legislatiunea patriei, carea are dreptulu iniativiei, si carea este compusa pre basca representatiunei poporali, si totu-si nu si-ide ustelena se reflecte putienu si la sorgintele esistintiei poterei sale, si cochetéza cu una putere aristocratica feudale, carea nu mai are cuventu si influintia in tota lumea culta, numai la noi infloresce si se vede a prinde radecine noue.

In contr'a acestoru-a, dar', se descarge armele morali, ca se-si vina in ori, pana ce nu s'a implutu inca pocalulu suferintieloru si amaretiunei.

De alta parte, acestu esemplu pote fi una trista invetiatura pentru poporu, câpre cine, ce insise aléga de reprezentanti in camér'a terci, ore pre filii poporului séu pre ai boeriloru, in cari, precum dice scriptur'a, nu este mantuintia. . . .

I. R.

Camer'a Representantiloru Ungariei.

Siedintia d'in 21. octovre, 1869.

Se deschide la 12 ore. Dupa autenticarea procesului verbulu d'in sied. tr. se citescu mai multe petitiiuni adresate la dieta. — Presiedintele areta literere credent. a le deputatiloru nou-alesi: Salamonu, Samassa, Henteru, Berzentiei, Radai Lad. cari se trecu la comitetulu perm. de verificatiune. D'in acést'a lipsindu doi membri presied. provoca sect. III. si IX. (cele aslediate pentru constituirea camerei) ca se alega câte un membru Mai de parte 19 deputati verificati se impartu in sect. a nume d'intre dep. rom. Vasiliu Buteanu in a IV. Laz. Graescu in a VI. si Eug. Mocioni in a IX. — Dupa acést'a mai multi dep. presenta petitiiuni felurite.

Iocai interpeledia pro min. de fin. daca vre a face nedependinte de Vien'a starea financiara a Ungariei, despro carea se sioptesca câ insu si ministrulu ar' fi ingagiatu-o Vienci, de unde ori candu se pote provoca crise financiare in Ungari'a. Dice câ bani sunt de ajunsu in Ung. dar nu este incredere, acést'a trebue intemeiata, ect. Ministr. Lonai cere a i-se concede tempu de câte-va zile pentru a potè adunà tote datele spre a respunde lui Iocai si totodata lui Irani carele facuse interpel. totu in acesta privintia.

Dep. Tacaciu interpeledia intregu ministerulu „pentru ce sau curmatu regularea riului Tis'a? Se va imparsesi ministerulu.

Min. Goroveiu presinta doue proiecte de legi sancctionate. — Apoi Raportorulu commiss. centr. cetesce result lucrării sectiuniloru a supr'a celoru doue proj. de

„Si Romanii, de atunci mai cu séma, incepura a reveni la consciintia de sine; ide'a Romanismului de atunci reinvia in Oriente.

„Cari suntu acesti barbati predestinati, cari cu finea seclului trecut si inceputulu seclului presente, insufati de geniulu Romei si alu Daciei, ne rechiamara ei cei d'antâiu, dupa o amortida de seculi, la consciintia de noi insi-ne?

„Primii apostoli ai Romanismului se aréta in centrulu Daciei lui Traianu.

Pe la mediulu seclului 18, nemuritorulu romanu, episcopulu Ioane Inocentiu Miculu, incepe a tramite elu mai antâiu, teneri la Rom'a, cari veniau apoi acasa, inspirati, nu de Rom'a Papei, ci de Rom'a imperiului sompternu. Unulu d'in acesti-a Grigorie Maioru, care se facu apoi episcopu, fu celu d'antâiu profesorulu de limbe si sciintie in scolele romane infintiate in Blasiu la anulu 1754.

„Atâtu romanii erâu insetati de invetiatura, încâtu, pre langa tote pedicele ce li se puneau, inca pre la 1754 preste 300 invetiacei erâ la scolele d'in Blasiu, pre cari episcopulu Aronu i tienea cu pane, la serbatoriu si cu fertura, pre unii inca si cu haino si cu cârti. Limba latina forte bine se propunea, pentru aceea curendu se si vestira.

„Acoste scole romane, apoi institutelu de Rom'a, Vien'a si altelu, si mai adangu eu, presimtiulu suflarei epoeci coi noue, produse unu numeru de barbati, caroru asemene, romanii, cutezu a dice, de abidè au pana asta-di.

„Éca cei mai insemnati d'in acesti apostoli ai romanismului:

„Samuilu Klein s. Miculu, nepotulu episcopului Inocentiu;

lege presentate de ministr. just. in privintia respundiabilitatii judecatoriloru si despre desfintierea pedepsei corp. — Asemene despre proj. de lege propusu de Irani pentru libert. releg; reportulu dice in asta privintia ca nu s'au primitu ei se propunc a fi provocatu guvernulu ca se faca unu proiectu nou relativu la libert. releg.

Presied. propune la ordinea d'fiei pentru sied. de luni 25. oct. proiect. de lege despre respuns. judecatoriloru si se dà cetire reportulu comis. fin. si econom. a camerei, carele se aproba. Sied. se redica la 1. ora. d. m.

D'in bugetulu Ungariei pentru 1870.

A) Dările directe

(d'impreuna cu adausul pentru dessarcinarea pamentului si afara de rolasarile probabili.)

1. Darea de pamentu in Ungari'a: 29,388,428 fl., in Croati'a si Slavoni'a: 1,580,570.; in Transilvani'a: 3,040,758, la o-lalta	33.541,000 fl.
2. Darea de casa in Ungari'a: 5.945,665 fl.; in Croati'a si Slavoni'a: 418,697 fl., la o-lalta	6.364,000 „
3. Darea de venit (calculandu-se aci si darea de cupone): in Ungari'a 6.769,870 fl., in Croati'a si Slavoni'a: 279,161 fl., la o-lalta	7.049,000 „
4. Darea personale si de cascigu: in Ungari'a 6.846,899 fl., in Croati'a si Slavoni'a: 458,676 fl. la o-lalta	7.306,000 „
Sum'a intrega a dârilor directe	54.260,724 „

Spesele pentru incasarea dârilor directe: in Ungari'a 270,000 fl., in Croati'a si Slavoni'a 30,000 fl., la o-lalta

300,000 „

B.) Dările de consumu.

1. Darea de rachi: (in Ungari'a 7.430,000 fl., in Croati'a si Slavoni'a 97,000 fl.)	7.527,000 „
2. Darea de vinu	2.137,000 „
3. Darea de carne	1.753,000 „
4. Darea de bere (in Ung. 1.150,000 fl., in Croati'a si Slavoni'a 33,000 fl.)	1.183,000 „
5. Darea de zaharu	1.000,000 „
Sum'a:	13.600,000 „

Spesele pentru incasarea dârilor de consumu

208,200 „

C.) Competintiele.

1. Timbrulu	4.040,000 „
2. Competintiele de dreptu	6.637,000 „
3. Tacsele	173,000 „
4. Marcarea oficiala	23,000 „
Sum'a:	10.873,000 „
Spesele:	135,460 „

„G. Sinciau si

„P. Maioru,

trei lucreri pe orizonulu literaturii romane, cari ei cei d'antâiu au deschisu cartea limbei si adeverat'a carte a istoriei romane;

„Episcopii de la Oradea-Mare, Darabantu si Vulcanu, patroni si amici ai celoru de susu, mecenati ai literelor romane, contimpurani ai metropolitulu Iacobu d'in Iasi, toti trei transilvaneni;

„Molnar“, oculistulu, care a tractatu cu Hori'a si Crisanu la 1784, care pe la 1788 scrisse gramatic'a, pe la 1799 retoric'a romana s. a.

„Tempa, colegu alu lui Sinciau in directiunea scoleloru romane, admiratoriu alu lui Klein si Molnaru, si cunoscatoriu profundu alu limbei si istoriei romane;

„Iorgovici, linguistu si filosofu adencu, juristu si mare romanu;

„Cichindealu, care prin fabulele sale, pe la 1814, invetià pe romanii: „Sè fimu noi toti romanii una, nu e aicea grecu séu latinu, unitu séu neunitu . . . un'a trebue sè fia natia romanésca . . . Muntea, marita natia daco-romanésca, in Banatu, in tier'a romanésca, in Moldov'a, in Ardélu, in tier'a ungrésca; mintea! candu te vei lumina cu invetiatur'a, cu limatele fapte bune te vei uni: mai alésa natia pe pamentu nu va fi inaintea ta.“

„Mehessi, consiliariulu;

„Consiliariulu Stefanu Costa;

„Insu-si episcopulu Bobu;

„Colossi,

„Korossi,

„Budai-Deleanu,

„Corneli,

D.) Veniturile.

	speselo:	venitulu:
1. Venitulu de saru	3.626,000 fl.	13.155,000 fl.
2. Venitulu de tabacu	12.877,000 „	22.364,000 „
3. Venitulu de loteria	1.729,000 „	2.740,000 „
Sum'a	18.232,600 „	38.259,000 „

E.) Averele statului.

	speselo:	venitulu:
1. Bunurile statului	1.736,800 fl.	3.888,300 fl.
2. Padurile statului	1.849,000 „	2.642,000 „
3. Edificiile statului	57,100 „	50,800 „
4. Tipografiile statului	163,500 „	101,900 „
5. Caducitatile	30,000 „	56,000 „
6. Minele si monetoria	15.315,000 „	16.530,500 „
7. Efectele	—	185,900 „
Sum'a	19.153,000 „	23.455,000 „

F.) Incasari diverse.

In Ungari'a 238,072 fl., in Croati'a si Slavoni'a 5,078 fl. Sum'a: 238,150 fl.

Sigetulu Marmatiei, 17. oct. 1869

Prè Onorata Redactiune!

Am onore a ve comunicà unu actu de mare importantia si afundu taiatoriu in anim'a culturai populare romane d'in Maramuresiu, intielegu pactulu inchiatu in 12. l. c. intre comitetulu pentru cultura poporului romanu d'in comitatu, si intre plenipotentiatulu ministerialu de la ministeriul de cultu D. Molnár Aladár, referitoriu la preparandi'a romana d'in Sigetu, in urmarea carui-a Preparandi'a romana d'in Sigetu pre anulu viitoru 1870 are a se incheide in favorulu preparandei de statu aici infintiate, — conditiunile pactului in scurtu sunt urmatoriile:

1. Preparandi'a romana pre viitoru sistandu-si prelegerile, se va contopi in Preparandi'a statului ce se va infintia aici, si la carea pentru propunerea unoru studii in limba romana se voru aplica d'in partea statului 2 profesori romani.

2. Preparandi'a romana, intielegu fundulu cu superedificatele si tota averea ce posiede in presentu va remane in man'a comitetului dirigitu romanu spre infintierea unu conviptu — seminaru — romanu, in care totu-si sunt detori a intretiene „gratis“ 30 de teneri romani alumni d'in preparandi'a statului.

3. Comitetulu romanu e indetoratu in restempu de 5 ani a radica edificiu conviptului pre fundulu preparandialu de acuma, ca sè fia coresponditoriu starei pretinse de ordenatiunea ministeriala.

4. In câtu fundulu preparandialu e donatiune de la Majestate, destinata espresu pentru „Preparandi'a romana“ — ministeriulu se deobliga a midiloci la Majestate straformarea destinatiunei primitive in „Conviptu nationalu romanu.“

Aceste sunt in esentia punctele, prin cari institutulu nostru romanu preparandialu se sterge cu una trasura d'in numerulu instituteloru natiunali, — si onor. publicu romanu la prim'a vedere nu va intrelasa a infera cu crim'a lasfâtiitii nu numai pre comitetulu dirigitu, ci pre intréga inteligintia d'in Marmatia.

Dera, cine va luà ne preocupatu in consideratiune

ale caroru studii de limba au storsu mirarea si gratitudinea cunoscatoriloru pana asta-di;

„Vaida, juristulu si profesorulu;

„Apoi Lazaru, care, precum Negru cu spad'a, de asemenea elu cu cartea in mana, trecuse muntii sè spuna romaniloru de sub domni'a fanariota, câ érà romani;

Doctorulu Romantiai;

Poetululu si avocatulu Vasilie Aronu;

„Prea invetiaturulu doctoru Vasilie Popu, — si alti multi, cari, persecutati de morte de inemicii numelui romanu, murira mai toti inainte de tempu.

„Atati romani, atati invetiati, produse directiunea nationale a invetiaturii d'in Blasiu, precum si spiritulu si poterea epoeci, in midiloculu celei mai revoltatorie apasari, sub care gemeau bietii romani de preste Carpati, candu pre ceopii i terau dela scola cu poterea si i puneau la bivoliu domnesci, si pre popi i smulgea d'in beserica spre a-i tramite la lucru iobagescu. Gemetulu apasarei se resimte in tote lucrările acestoru barbati, si resunetulu vocei loru petrunde pana asta-di tota anim'a de romanu.

„Ei, prin lucrările loru, ca prin unu toiagu alu lui Moise, au despiciatu (dice d. Eliade) o mare de intunerecu ce tienea pre romanii de cindea pamentulu fagaduintiei, i facura se tréca d'incolo de Egiptulu minciuniloru, si sè-si cunosca adeveratulu si maritulu loru inceputu. . . . Cititi, tineriloru, pre Paulu Iorgovici, P. Maioru, Cichindealu, Sinciau . . . si veti invetià d'intr'ensii si limba voastra, si ceea ce au fostu mosii vostri si ceea ce veti potè fi, de veti urmà invetiaturile loru. Acesti-a toti au fostu jertfa inchinarii loru intru slujb'a natiei. Si morte loru pote fi o vecinica dovéda: inaltei loru solie si a implinirii ei cu deseversire.“

(Va urmà.)

tote greutățile cu cari avu acestu institutu a se luptă în decursu de ani 8, va trebui să recunoască cum că numai asiē, si altcum nu s'a potutu efecțui. — Să anintimū numai câte va impregiurari nefavorabile, p. e. ubicatiunea institutului în Sighetu, parocia rusească, unde teneretului i este inclusu chiaru și terenulu de a se deprinde în cantulu besericescu, și școl'a normale unde sē-si castige prașea în propunere i, lipsește, în urmă și locuința vicariului romanu ca directoru alu institutului se afla afara de orasiu în satele vecine, în urm'a urmeloru în contr'a acestoru defecte nici una radia de speranța pentru vindecare.

Sē luămū acuma starea materiala a institutului; — acēst'a, pre langa totu zelulu unoru buni și bravi natiunalisti, facia cu indiferentismulu coloru mai multi, se pote numi mai multu deplorabila decātu indeatultoria; pre langa salarie pucino și neregulate trebuia la institutu a se aplică de profesori individi de pre la sate indepartate.

Ce sē mai mentiunezu despre ace'a impregiuraro, cum-că pre langa cea mai calduroasă partinire și intrevinirea d'în partea ordinariatului diecesanu gherlanu, totu-si statutele institutului abiē de vre 1½ anu și capetara aplacidarea ministeriala; — dar' mai alesu prin sistarea preparandiei de la Naseudu, și redeschiderea ei în Gherla, chiaru în centrulu diecesei, Preparandia noastră luă o facia pucinu promitietoria, și asiē fia-care romanu ne preocupatu va justifică*) fapt'a comitetului dirigitu maramuresianu, convingundu se, cum că numai asiē si altcum nu s'au potutu face.

Cu multu mai avantajose folose acēptămū de la crearea convictului, acestu-a fiindu de unu interesu mai comunu și mai estinsu, va și mai bine partinitu de întregu poporulu cu intieligintia romana. D'în preparandia în restempu de 8 ani absolvira 40—50 de teneri, cari pana acum ocupara cele 46 statiuni de invetiatori d'în comitatu, alti teneri ce aru mai absolvă unde sē se aplicē?

Altcum d'în pactulu inchiatu cu guvernulu, „aline'a“ unde suntemu detori a provedē gratuitu 30 de teneri în seminaru, a caror'a intretinere numai cu 10 fl. la luna, facu la anu 3000 fl., ēr pētru acēst'a guvernulu va plăti la 2 profesori romani numai 2000 fl., (asiē! Red.) numai acelu folosu în avemu, că tenerii seminaristi voru fi alesi d'în romani. (Daca va fi Red.) Nu e de desperatu, (? Red.), avemu în fruntea comitetului dirigitu bravi barbati, cari voru supraveghia și în viitoriu, și voru conduce (ce mai bine o-au condusu în trecut! Red.) sortea romanismului în comitatu acestu romanticu, isolatu d'în tote părțile de cătra corpulu natiunalu, dar' locuitu de bravii (!) fii ai lui Dragosiu, cari sciū a se sacrifică pētru binele patriei și a natiunei (!) loru.

Busitia.

NOUTATI STRAINE.

FRANCIA. Opusetiunea tienū una conferintia, alu carei-a rezultatū este unu apelu cătra tiera. Apelulu se resume în urmatoriele: „Nu ne vomu infatșia în 25. oct. în camera, că-ci amu produce una manifestatiune, a le carei-a urmări ar' fi necalculabili între impregiurările de fatia. Nu avemu dreptulu de a incredintia casualitătii libertatea, carea începe a se desteptă. Ar' fi irratiunabilu a dă guvernulu ocașiunea, ca sē-si intaresca dominatiunea prin una rescolare ce ar' potē se urmeze. Ne amu resolvitū a asteptă deschiderea sesiunii, și atunci vomu cere sema de la guvernulu pētru ignomini'a ce o aduse natiunei. Vomu dovedi atunci, că regimulu personalu trebuie sē cada d'în-aintea nemulțumirei și desprobarei generali. Afara de acēst'a, vomu desvoltă pre basea sufragiului universalu și a suveranității natiunali oper'a democratiei radicali, alu carei-a stindardu este depusu prin poporu în manele nostre.“

Acēsta declaratiune este subscrișă de cei mai de frunte deputati opusetiunali și se crede, că va lenisci spiritele inversiunate d'în caus'a amenarei dietali.

Cum-că guvernulu se teme, dacă nu de una rescolare generale, celu putienu de demonstratiunile amenintatorice ce aru fi sē se intemple în 26 oct., se dovedesce prin pregatirile enormi ce guvernulu le facu pētru acēsta di; a nume, oficerii congediati ai regimintelor d'în Parisu primira ordinulu, ca sē se infatșioze celu multu pre 25

*) De siguru, dnulu corespundinte glumose, de si glum'a n'ar' avē locu într'o cestiune atātu de importante pētru viitorulu nostru. Causele desfintierii preparandiei romane d'în Maramuresiu, vorbindu adeverulu, sunt, dacă nu ignorantia crassa, fără indoieia putienulu zelu și sentiu de natiunalitate alu intieligintiei de acolo. Infintierea unei preparandiei de statu, sub priveghierea guvernului magiarn, cu propunerea în limb'a magiara, este primulu pasu pētru magiarisare. Acei doi profesori romani, cari voru represintă, n'au a di n'gratia, pētru cătu-va tempu limb'a romana, voru fi siliti nu preste multu tempu au sē propuna în limb'a magiara, au voru fi destituiti sub diferite preteste. Eca cum tendintiele Dlu ministru de instructiune publica, bar. Eötvös, si-ajungu scopulu de magiarisare. Mentināmū aci și preparandia d'în Naseudu, carea inca se desfintia în urm'a totu acoloru tendintie mortifera pētru natiunea romana. Proh dolor!! Red.

oct. la posturile lor; casarmele d'în Parisu, fortificatiunile d'în tienutu și palatiulu de Luxemburg sunt provedute pre opta zile cu biscuitu. Dupa diariulu „Réforme“, generalulu Canrobert ar' fi disu militiei adunate în curtea casarmei „Eugenia“, că în tempu dn periclu elu conteza la curagiulu ei. Militia fū inse putienu entusiasmata prin aceste cuvinte, că ci generalulu se nită a spune, care este acelu inamicu atātu de teribilu pētru guvernulu și dinastia.

Parisianii erodu multu în crisa ministeriale, de si fū dominatū în modu oficialu. Presiedintele noului cabinetu ar' fi Rouher, care fū mai de curendu la imperatulu în Compiègne. Acēsta visita facu sange rēu în Parisu, că ci Rouher este consideratu de celu mai potinte rădnu alu reactiunii. Caletoria lui Schneider, prosiedinte alu camerei, la Compiègne, inca atrase curiositatea multimei. Dupa „Liberté“, Schneider este descuragiatu și nu astepta nece unu bine în venitoriu, elu desaproba prolongirea conchiamarei camerei, ba voiesce chiaru a se retrage cu totulu în vietia privata, nepotendu crede, că imperiulu lui Napoleonu III se va potē desvoltă pre cale constitutiunale. Acēstu-a inca este unu semnu alu pusețiunii critice, în carea se afla guvernulu francesu.

VARIETATI.

*) (Principelo Metternich), dupa opiniunea mai multoru diurnale straine, va trebui sē renuncie la postulu sēu de ambasadoru, în urm'a duelului ce lu avu cu Beaumont, că-ci nu este iertatu, precum se dice, ca unu represintante personalu alu unui principe sē se bata cu supusulu unui principe strainu. De altmintre-a duelulu, ca remasția a tempurilor barbare, va fi totu-de-un'a una fapta d'între cele mai scandalose; deci este pē naturalu, ca ori-ce persona publica, dacă a comisū vr'unu scandalu neexcusabilu, precum este duelulu, sē se despoie de demnitatea ce o-a avutu în societate. Se pote pretinde, ca una persona publica sē fia nepetata asiē în vietia sa privata ca în cea publica, celu putienu în cătu se pote asteptă de la unu omu Bataia, afara de casulu necesității, nu se pote justifică nece la persoanele particulare, cu atātu mai putienu la cele publice.

*) (Projectulu de lege) a sup'ra pedepselor corporali se pertrateza în sectiunile dietali, unde parte este respinsu, parte modificatu, și asiē sortea i este dubia. Cine cunoșce elementele feudali-aristocratice a le dietei magiare, nu se va miră nece decātu, dacă în Ungaria constitutiunale se voru mai sustienē, spre batujocur'a umanității, pedepselo barbare precum: flagelatiunea, verberatiunea și alte mid-loce de pedepsa tiranica.

*) (În una conferintia) mai noua a partitei deákiane, ministrulu presiedinte Andrassy propuse ca dreptulu de interpelatiune sē se restringa la una anumita di, afara de carea nimene d'între deputati sē nu pota interpelă în nece una cauza. Se dice, că Deák ar' fi respinsu acēsta propunere. O liberalismu alu ministeriului Andrassy!

*) (La alegerea de deputatu) în Muresiu-Osiorheiu reesi opusetiunallu Ladisl. Berzenecze y cu una majoritate de 204 voturi contr'a lui Car. Vályi de partia guvernului.

*) (Punctele de impacatiune) a le conservativiloru boemi, precum scrie „Erbt“ sunt urmatoriele: I. Intronarea imperatului de rega boemu în Prag'a II. Lege de natiunalitate. III. Recunoșcerea dreptului publicu boemu. IV. Diregerea separata a afaceriloru nemiesci și boeme prin curia represintantiloru de natiunalitate nemiesca și prin curia represintantiloru de natiunalitate boema. Acēstu-a este projectulu substernutu lui Beust prin cont. Chotek. Beust s'ar fi declaratu că pre acēsta base, impacatiunea este imposibilu.

*) (Multiamita publica) Subscrisulu fiindu ajutoratu în anulu scolasticu espiratu prin facerea unoru colecte de marinosulu Domnu Ioane Motiu, advocatu în Bai'a-de-Crisiu, i aducu cea mai adenca multiamita. Beiusiu, 18 octovre 1869. Blasiu Codreanu, studinte de a VI clase gimnasiale.

*) (Bibliografia.) Primiramu „Esercitie în limb'a latina d'în autoriiclassici“, pētru deprindere în forme și pregatire la sintasse, de Juliu Albertu Dünneber, romanesce de Iuonu Ionasiu, professoru la gimnasiulu rom. d'în Brasiovu. Provediotur'a autorului. Brasiovu, 1869. În lips'a mare ce o simțimū în cărțile scolastice, nu potemu de cătu sē saluțămū esirea la lumina a acestui opusioru, care va fi de unu mare ajutoriu pētru toti incepetorii în limb'a latina. Atātu esercitiile preste totu cătu și cuvintele latine sunt esplicate cu multa chietate.

*) (Pontificele romanu) numi patru suplenti pētru casulu, candu ar' fi impedeatu a presiedē în conciliulu ecumenicu. Unulu d'între acești suplenti este cardinalulu Biblio, auctorulu Syllabului. Reu semnu pētru liberalismulu catolicu!

*) (Sepotesperă) că chiaru și ultimele resturi ale concordatului, cari au mai remasu în vietia se voru abrogă în viitoria sesiunea a senatului imperiale.

Sciri electrice.

Berlinu, 19 oct. În siedinția de asta di a camerei represintantiloru ministrulu de interne aperandu projectulu relativu la organizarea districtelor, pronite, că acelu-a se va estinde în scurtu tempu și asup'ra celorlalte provincie; — motivēza starea esceptionale a provinciei Posen, asup'ra carei-a nu se pote estinde pētru asta data projectulu de organizarea districtelor.

Cattaro, 19 oct. Se anuncia d'în Risano, că armat'a tramisa contr'a insurgentiloru a ocupatu dealurile de langa Ladonice.

Florentia, 19 oct. Diariulu „Dritto“ constata abdiceră lui Ferrari. Numitulu diariu demitiesce faim'a, că camerele voru fi disolvite în celu mai scurtu tempu.

Parisu, 19 oct. Consiliulu de statu a luatū la desbatere proiectele relative: 1) la constatarea oficiloru compatibile cu mandatulu de deputatu, — 2) la alegerea cancelarielor pētru consiliile districtuali; — 3) la alegerea consiliiloru municipali pētru suburbiile Parisului, pētru alegerea consiliului municipalu de Lyon, și în sine projectulu în caus'a senatus-consultului relativu la alegerea consiliiloru de prin colonie.

Viena, 20. oct. Scirile despre crisa ministeriale sunt inventate.

Viena, 20. oct. În adunarea generale de asta di a societătii calci ferate de nordu se facu în stafute una schimbare, în intielesulu carei-a dreptulu de votare se va potē exercitā în viitoriu și prin plenipotintia, și fia care membru alu adunării generali pote avē pana la 50 de voturi.

Viena, 20. oct. „Nou'a Pressa libera“ anuncia, că diet'a provinciale se va inchide în 30 a l. c., și că deschiderea senatului imperiale se va intemplă cătra finea lui nov., că-ci imperatulu are intentiunea a deschide în persona senatulu imp.

Cattaro, 20. oct. Aici se publică dreptulu statariu.

Parisu, 19. oct. Între propunerile pētru corpulu legislativu se afla și propunerea relativa la una redactiune insemnata a armatei.

Parisu, 20. oct. Imperatēs'a parasi ieri Constantinopolea și caletori cătra Egiptu.

Bayonē, 19. oct. Rescol'a în Valenci'a s'a inceputu de nou; dupa ce trupele se retrasera în urm'a capitulatiunii, insurgentii dēdera focu; lupt'a se continua. Se tramitu noue intariri. Comunicatiunea telegrafica cu Franci'a este intrerupta în tote directiunile.

Florentia, 20. oct. Demissionca ministrului de interne, Ferrari, fū primita.

Madridu, 20. oct. Prim crede a fi de trebuintia, ca regele sē se alega cu unanimitate, îndata dupa redeschiderea sesiunii cortesului. — Faim'a, că rescol'a s'aru fi redeseptatu în Valenci'a, nu e adevērata.

Risano, 20. oct. Rescolatii fure alungati cu lovituri de tunuri de pre culmile muntelui de langa Risano cari, dupa una mica resistintia, devenira ocupate. Regimentulu de infanteria Albrecht, unu batalionu de venatori cu mai multe baterie de tunuri, taberescu pre culmea de langa Cnezlas, și mane voru trece cătra Dragulj.

Munichu, 20. oct. Unu ordinu regescu despune pre 16. nov. alegerile senatoriloru, cr'a le deputatiloru pre 25. nov.

Innsbruck, 20. oct. Diet'a provinciale primi propunerea lui Greuter, ca fia-carele membru alu comunitătiloru sē fia investitu cu dreptulu de alege, fără a se privi, că ore rofuitu-au dările impuse, sēu ba — acēsta propunere s'a primitu cu tôte că d'în partea guvernului s'a declaratu, că projectulu de lege în cestiunea acēst'a nu se va sartiună.

Berlinu, 21. oct. Casatori'a Principelui Romaniei Carolu I se va intemplă în Neu-Wied la medi-leculu lui Novembre.

Burs'a de Vien'a de la 20. oct..

5% metall.	58.90	Londra	123.—
Imprum. nat.	68.90	Argintu	120.50
Sorti d'în 1860	94.10	Galbenu	5.85
Act. de banca	705.	Napoleond'or	9.90—
Act. inst. cred.	238.—		

Proprietariu și editoriu: **Alesandru Romanu.**
Redactoru respndietoriu interim: **Ionu Porutiu.**